

Su carrasegare

Testu traduidu e adatadu dae Dàriu Piga pro su cursu de Limba Sarda de s'Universitàde de Brno (CZ)
leadu dae sa professora Dolores Turchi

Su carrasegare est s'ùnica festa chi no est collegada a sa liturgia catòlica, chi tratat sos mòdulos tìpicos de sa funtzione teatrale cun sas màscaras, sas bestimentas, sa sàtira etc. Sa funtzione printzipale de su carrasegare est cussa de eliminare sos vùnculos sotziales, distrùere sas gerarchias de sa normalidade de cada die.

In sas comunidades sardas de s'internu de s'ìsula, su carrasegare si presentat cun caraterìsticas originale meda e non tenet nudda cun sas funtziones trasgressivas e satìricas de sos àteros carrasegares.

Si tratat de unu carrasegare tràgicu basadu subra su cuntzetu de morte e rinàschida e subra su disìgiu de abba e a s'evocatzione e a s'ammentu de Dionisu, Deus de s'èstasi e de sa vegetatzione. Sa figura de Dionisu, intrada in Sardigna intre su sèculu XIV e XIII, est importante pro cumprèndere s'etimologia de sa paràula *carrasegare*: si cunsideramus chi in sardu sa paràula petza currispondet a su tzeccu *maso* a s'ispaniolu, portughesu e italianu *carne* a su frantzesu *viande* e a s'inglesu *meat*, nos abbigiamus chi *carre-* est sa forma cun assimilatzione progressiva de *rn* a *rr*. Est duncas una paràula chi est prus a curtzu a su latinu *caro/carnis* e duncas finas a s'ispaniolu, portughesu, italianu *carne* e finas a su catalanu *carn* cun su matessi significu. Sa segunda parte est formada dae su verbu *segare*¹ chi cheret nàrrere *cortar (isp.)*, *tagliare (it.)*, *tallar (cat.)*, *couper (fr.)*, *cut off (ing.)* *sekat (tz.)* e indicat s'atzione de segare sa petza bia in memòria de sa morte de Dionisu. In su rituale beniant sacrificados sos crabitos e sos traos minores pro ammentare sa divinidad chi fiat morta mandigada dae sos titanos² Sas comunidades rapresentaiant e s'ghint rapresentende custa usàntzia cun sas màscaras, cun sas bestimentas in pedde prenas de sonàgios (campaneddas) e de ossos animales, cun sa cara niedda de suèrgiu³ brusiadu o cun sa cara covecada dae una màscara niedda. Su chi nde essit de totu custu est una rapresentatzione de sa passione e sa morte de Dionisu Mainoles, connotu mescamente comente Maimone chi est su nùmene chi benit dadu a totu sas màscaras. Sa morte sua benit rapresentada cun s'impreu de una vìtima sostitutiva chi bivet sa catura e sa morte de Dionisu. Totu s'iscenàriu est realizadu cun sos movimientos de una dantza irregulare e tzopa chi rapresentat sa mancàntzia de echilìbriu tìpicu de sas festas dionisiacas. In su rituale sunt abarradas sos istrumentos sonoros, sa gestualidade, su ritmu, sa *soha*⁴ impreada pro prèndere sas vìtimas chi benint rapresentadas comente becos, chervos, porcabros. Custas figuras de animales fiant sas formas impreadas dae Dionisu pro si manifestare.

Cada tipu de carrasegare traditzionale presentat custu tipu de rituales chi si diferèntziat dae sos àteros ca cada unu at mantesu unu momentu diferente de custa rapresentatzione. Si podent bìdere figuras bestidas de nieddu chi pranghent sa morte de su Deus paris cun sa fertildade chi at a mancare. Aparint òmines cun su gabbanu nieddu, su cuguddu a ogros, sa cara nieddigada chi indicant sinnos de lutu ca cun su Deus morit, pro unu perìodu, finas sa fertildade de sa terra. Su ritu chi si presentat a sos ogros nostros est duncas, antigu meda e sunt sos ùrtimos alenos de unu cultu dionisiacu chi est arribadu a tempos de oe in manera galu evidente. Su cultu fiat presente in paritzos logos de s'àrea mediterrànea e in Sardigna, mancarì siat istadu banalizadu e limitadu a su carrasegare, at àpidu sa possibilitade de subrabìvere ca pertocaiat su tziclu de sas annadas agràrias e a s'umbra de sa sicagna chi tocai a esortizare ripetende su ritu de su *Maimone*. Segundu sa testimonia de su gesuita Bonaventura Licheri⁵ galu in su 1700 totu sas màscaras giughiant in palas ossos de animales, e non sonàgios, in sinnu de generare sa bida movende-los e tzoche-los unu

1 Su cuadru semànticu de su verbu *segare* est ampru e indicat una variedade de atziones chi pertocant s'erba, sa linna, ferramentas vàrias etc.

2 Titanos: Fiant una ratza de Deos potentes chi guvernaiant in sa Edade de Oro.

3 Suèrgiu: sùghera chène-liège cork-oak Korkeiche.

4 Soha: paràula de una variedade regionale chi indicat unu tipu de cannu longu. Currispondet a sa forma *soga* de sa variedade ufitziale de sa limba sarda.

5 B. Licheri: abbàida sa relata dedicada a custu personàgiu.

cun s'àteru.

Preguntas:

1. Su carrasegare est unu avvenimentu afestadu pro su prus in cale mese?
 - cabudanni
 - freàrgiu
 - làmpadas

2. Su carrasegare est una festa ue benint venerados sos santos de sa tradizione catòlica?
 - eja.
 - no
 - no l'isco

3. Descrìe comente sunt sas màscaras de su testu

4. Iscrie dae ue benit sa paràula “carrasegare”.

5. Comente fiant sas màscaras chi at documentadu Bonaventura Licheri?